

Sterven doe je solo

door Allard Gunnink

Sterven doe je zo: als lezer zou je kunnen denken dat je een zelfhulpboek in handen hebt, en dat is dan ook een lijn die Tjeerd Ybeles Smit in zijn novelle doortrekt. Maar de titel is natuurlijk zo dubbelzinnig als wat: sterven is in een oogwenk gebeurd, voor je het weet ga je dood.

Niet al te vrolijk, wél begrijpelijk: hoofdpersoon Stein heeft van zijn artsen te horen gekregen dat hij ongeneeslijk ziek is. Met de dood op de hielen vraagt Stein zich af, hoe dat eigenlijk moet: sterven. Aan God heeft Stein niets: van huis uit strenggelovig opgevoed heeft hij het gereformeerde leven ingeruild voor een bestaan als vrijbouter, hippie, drugsverslaafde.

Een hippie is de vijfenzestigjarige Stein niet meer, een junkie evenmin. Een atheïst is hij wel, en dat zullen de lezers weten ook. Wat Stein van het evangelie heeft meegekregen, bestaat eruit dat christenen een veroordeelde crimineel als God aanbidden. Tja.

Bonter nog maakt Stein het met zijn vaststelling dat Jezus, hangend aan het kruis, erachter komt dat God een illusie is: 'Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten?'. Een mooi voorbeeldje van selectief winkelen in de vier evangeliën.

Het fulmineren op kerk, christendom en God vergt nogal wat ruimte in *Sterven doe je zo*. En dat is jammer. Want dat Tjeerd Ybeles Smit schrijven kan, bewijst hij met deze novelle – zijn literaire debuut – zonder meer.

Solist

Zo is het is prachtig hoe Smit woorden geeft aan de liefdevolle relatie tussen Stein en zijn vriendin. De twee weten het al zevenentwintig jaar met elkaar te rooien in een piepkleine woning achter de Amsterdamse Albert Cuypmarkt. De omschrijving van het huisje resulteert in fraaie zinnen: 'In de gang die de woonkamer met de keuken verbindt, kun je elkaar passeren, als je van elkaar houdt.'

Hoe moet je sterven? Of die vraag een bevredigend antwoord krijgt in *Sterven doe je zo* hangt misschien af van het levensbeschouwelijk perspectief van de lezer. Veelzeggend zijn het denkbeeldige koor en dito solist die door Tjeerd Ybeles Smit worden opgeroepen. De solist vervult hierbij de rol van de stervende, een gegeven dat in ieder geval iets duidelijk maakt over de aard van het sterven: het is een eenzame exercitie.

Bron: *Nederlands Dagblad* (Gulliver, Literatuur), 29 maart 2013